

JEDEN SVĚT

Příloha společnosti Člověk v tísni o festivalu dokumentárních filmů o lidských právech

ÚTERÝ 16. BŘEZNA 2010

Mladí Iránci chtějí svobodu

Íránská společnost se dostala na bod varu. Mládež odmítá diktaturu revolučních gard

Videa z YouTube a zprávy ze serverů Twitter a Facebook usvědčují íránský režim z mučení, bití, zavírání i zabíjení politických oponentů a kritiků.

Zprávy ze sociálních sítí promíchané se statusy a fotkami přátel vytvářejí podivný informační proud, který se stává součástí života desítek tisíc mladých lidí po celém světě. Íránské protestní hnutí je také jejich protestem.

Vzdor snahám režimu odstříhnout kritické hlasy od vnějšího světa se díky necenzurovaným informacím stává svědky proměny Íránu ve vojenskou diktaturu. Mladí Iránci ale žádají více svobody.

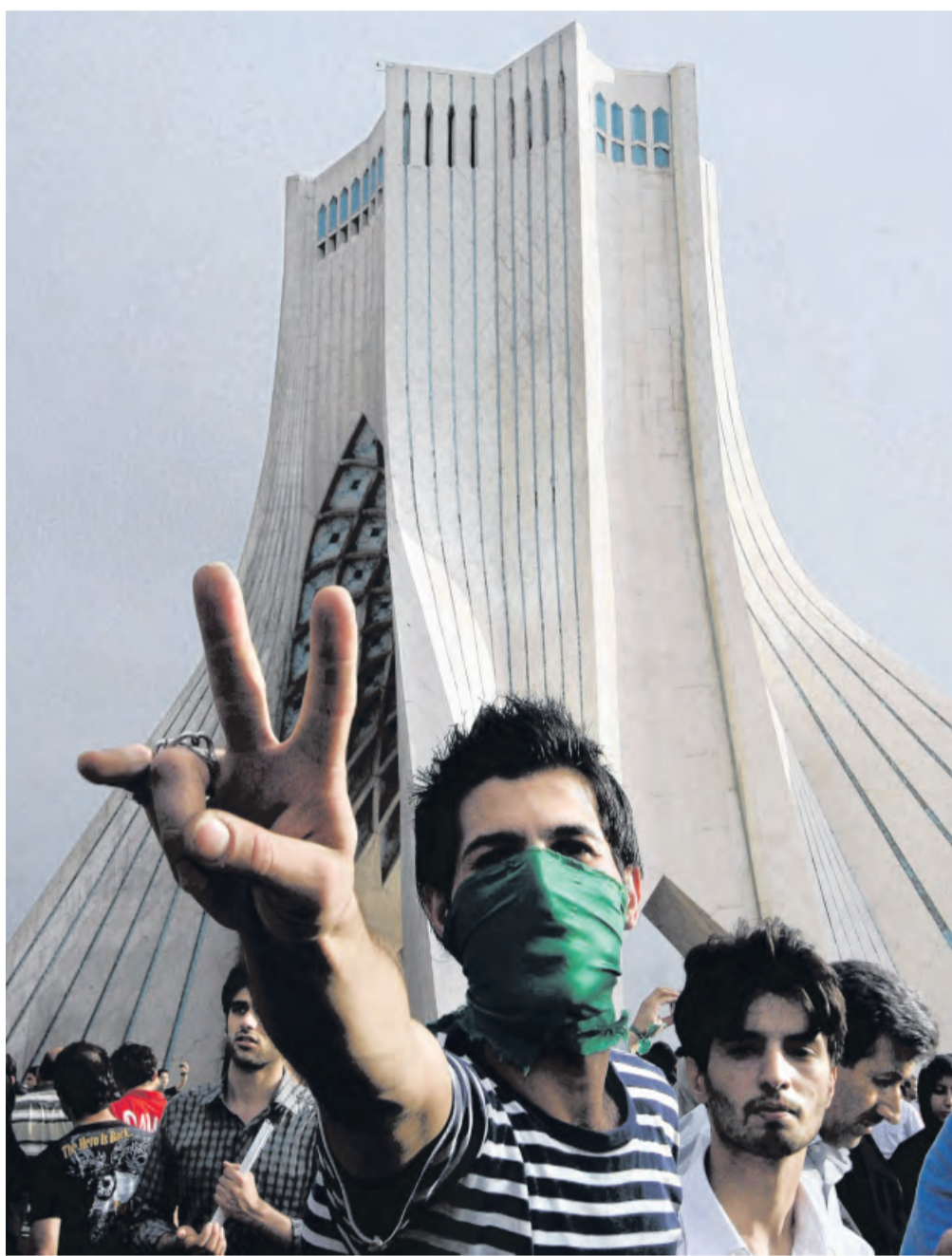
Íránci poslouchají západní hudbu a čtou i Kunderu

Protesty, které propukly po zpochybněných prezidentských volbách, nebyly jen vyjádřením politického nesouhlasu. Byly příznakem hlubší proměny íránské společnosti.

Šedesát procent Íránců je dnes ve věku pod 30 let. Pevná část lidí se přesunula do měst. Univerzity každoročně chrlí desítky tisíc absolventů. V íránských knihkupectvích narazíte na perské překlady Kafky nebo Milana Kundery. Lidé poslouchají „západní“ hudbu a sledují filmy amerického „Velkého Satana“ na zakázaných satelitních přijímačích.

Na klíčová místa ve státním i privátním sektoru se dostávají mladí a vzdělaní lidé, kteří se nebrání spolupráci se Západem. Jejich názory si můžete vyslechnout i v dokumentu Davouda Geramifarda Írán – Nevyšlešené hlasy.

Tomuto liberalizujícímu trendu vychází vstřícně i ze strany revolučních gard, milic basídžů a konzervativních duchovních, kteří se snaží o obnovení revolučních sentimentů. Téměř třetina poslanců zvolených v roce 2004 do íránského par-

PROTESTY. Mladí lidé v Íránu čím dál častěji protestují proti režimu v ulicích. FOTO: ARCHIV ČTK

lamentu patří k bývalým důstojníkům revolučních gard. V jedenadvacetičlenném vládním kabinetu prezidenta Ahmadínežáda obsadili členové revoluční gardy 14 křesel.

Další jsou dosazováni na pozice velvyslanců, starostů, guvernérů a vyšších státních úředníků. Podle deníku The New York Times ovládají revoluční gardy třetinu ekonomiky v klíčových průmyslových odvětvích jako stavebnictví nebo energetika.

Skrze nedávnou neregulérní privatizaci získali nadpoloviční podíl i v bývalé státní telekomunikační společnosti.

Režim kritizují intelektuálové i duchovní autority

Napříč společností se objevují trhliny, které nejlépe zosobňují děti a vnuci někdejších představitelů revoluce. Během nepokojů byla například krátce zatčena dcera někdejšího prezidenta Rafsandžáního a vnučka zakladatele revoluce ajatolláha Chomejního. Dcera blízkého Ahmadínežádova spolupracovníka Nargese Kalhora uprchla do Německa, odkud podporuje zelené hnutí alespoň na dálku.

Ke kritikům vlády se připojila řada prominentních intelektuálů, politiků i duchovních autorit bývalého režimu, včetně velkého ajatolláha Hosejna Alí Montazeriho, jehož pohřeb se v prosinci 2009 proměnil v tichou demonstraci stovek tisíc stoupenců opozice. Naděje opozice v předvečer prezidentských voleb i střet s tvrdou realitou zobrazuje zahajovací snímek festivalu Jeden svět – Dny zelených nadějí.

Asi nejviditelnějším odpůrcem reformního hnutí se stalo mocensky a nábožensky motivované hnutí basídžů. Pohled do jejich myšlenkového světa přináší dokument Mehrana Tamadona Basídž.

Pokračování na str. 2

Jeden svět

V Moravskoslezském kraji

Ostrava

22.–31. března 2010

Opava

22.–26. března 2010

Třinec

25.–31. března 2010

Festival mění náš přístup ke světu

Festival Jeden svět na Ostravsko má už padesáté. Letos budeme promítat více filmů a přibude i míst, kde návštěvníci snímky uvidí. Jako pokaždé na ně čeká řada zajímavých dokumentů. Zavedou nás do zemí, ve kterých za svobodné vyjádření vlastních názorů hrozí kruté tresty. Dotknou se i ekologických témat nebo hospodářské krize. Projekce na své diváky čekají i v Opavě a Třinci. Zájem, který přehlídka vyvolává, je jasným důkazem toho, že už má v regionu své místo.

Každý rok za mnou po skončení a mnohdy už během festivalu přicházejí lidé a mají potřebu o jednotlivých filmech mluvit. Proč? Jsou zaskočení, překvapeni a také – snad není moc patetické to takhle říct – i nějak více pokorní. To, co v dokumentech vidí, nejsou jen příběhy vá-

Ilona Rozehnalová
ostravská koordinátorka festivalu

lek, politiky či rasové nesnášenlivosti. Jsou to především osobní zvěsti, osobní příběhy a osobní bolesti.

Příběhy silných lidí, kteří vzdorují, ale i těch, kteří selhali, podlehl, zklamali či přímo vraždili své bližní.

Právě rozhovory s diváky, celá ta intimní atmosféra festivalu, při které si lidé začínají uvědomovat, že jsou vlastně šťastní, že žijí ve svobodné zemi a svým způsobem i v luxusu, o kterém se lidem v některých zemích ani nesnilo – to je to, co mě u organizování festivalu drží.

Překvapeně pohledy lidí, když je na debatě o globálním oteplování začne klimatolog zcela vážně přesvědčovat o nutnosti jaderné energie, neočekávaný postoj biologa Davida Storchy k problému neúnosného nárůstu počtu obyvatel naší planety, neuvěřitelná pokora a skromnost Heleny Třeštíkové, to jsou věci, které člověka posilují a které v něm zůstávají jako poklady, jako opěrné sloupy ve chvílích pochybnosti.

Věřím, že to je také to, co lidi na festivalu přitahuje a co se stává jednou z důležitých součástí našeho uvědomování si nejen problémů v jiných částech světa či problémů globálních, ale především uvědomování si našeho přístupu ke světu a našeho bytí v něm.

Pokračování na str. 3

„Filmy Jednoho světa můžete promítat i vy“

Dvanáctý ročník Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět přinese letos jednu významnou novinku.

Kdokoliv se bude moci zapojit do promítání dokumentů, které festival uvede. I o tom jsem si povídal s novou ředitelkou Jednoho světa Hanou Kulhánkovou.

Na festival se letos přihlásilo 1 600 filmů, z nichž jste nakonec vybrali 101 dokumentů z více než třiceti zemí. Na jaká témata jste letos klad-

li největší důraz? Na co se můžeme těšit?

Letošní program je opravdu pestrý. Už tradičně jsme se pokusili přiblížit situaci v krizových oblastech světa. V tomto ročníku jsme se zaměřili na Írán. Na jeho vnitropolitickou situaci bychom rádi upozornili, a věnujeme mu proto celou tematickou sekci. Nezapomněli jsme ani na další oblasti, jako je Tibet, Afghánistán, ale ani třeba Latinská Amerika. Mezi významná témata, jimž se letošní dokumenty věnují, patří také nebezpečí šíření neonacistických

idejí v Evropě, výzvy související s ekologií či tematika ženských práv. Vedle tematické relevance jsme pak, podobně jako v minulých ročnících, kladli důraz na filmařskou úroveň vybraných dokumentárních snímků. Bez obav můžeme říci, že jsme publiku připravili kolekci skvělých filmů.

Bude letošní ročník Jednoho světa v něčem odlišný od těch předchozích?

Hlavní novinka je spojena s podobou a sloganem letošního vizuálu,

kterým chceme upozornit na náš nový program. Ten komukoliv umožní aktivně se zapojit do šíření dokumentárních filmů Jednoho světa. Z nabídky osmnácti speciálně označených snímků, pro které lidé budou hlasovat na našich internetových stránkách, vybereme tři tituly s nejvíce hlasy. K nim zajistíme distribuční práva. Tyto filmy pak mohou zájemci promítat v oblíbené kavárně, klubu, škole nebo třeba doma v obýváku. Jediná podmínka je, že se nebude vybírat vstupné.

Pokračování na str. 3

DALE čtete

Jak pomoci lidem po katastrofě?

Organizace Člověk v tísni pomáhá také v zemích, které to akutně potřebují. Naposledy například na Haiti. Jak vypadá rozvojová pomoc? Pracovníci si musí hlavně získat důvěru tamních obyvatel. **Strana 6**

Zdraví planety je i v našich rukou

Křehké ekosystémy planety ničí nenasytné nadnárodní koncerny. Naše každodenní rozhodnutí však mohou pokřivené vztahy mezi dělníky, farmáři a mezinárodními firmami změnit. Filmy v sekci Zelené výzvy nás donutí zamyslet se nad ekologickou stopou, kterou za sebou zanecháváme. **Strana 3**

Čeští neonacisté vzhlížejí k Rusku

Jen málo státem potlačovaná neonacistická scéna v Rusku je už několik let na vzestupu. Rasové motivované útoky jsou na denním pořádku. Českým sympatizantům imponuje jejich profesionální úroveň a podpora na oficiálních místech. **Strana 5**

Boj nových médií s cenzurou

Ten záběr z teheránských demonstrací po zmanipulovaných prezidentských volbách mohl být jen těžko emotivnější:

Mladou ženu obklopenou jejími příbuznými a přáteli z anonymity davu vytrhává výstřel odstřelovače. Svůj cíl pravděpodobně zaměřil z jedné z okolních střeš. Šestadvacetiletá Neda Aghan-Soltan se kácí k zemi a umírá v náručí svého otce. Díky čtyřicetisekundovému záběru z mobilního telefonu i před očima celého světa. Stává se tak symbolem íránské opozice.

Obrázky, které se jen pár hodin poté objevily na serveru YouTube.com a převzala je většina médií, dostaly v polovině letošního února prestižní americkou novinářskou cenu George Polka (George Polk Award). Bylo to poprvé, kdy oceně-

Moderní technologie pomáhají odhalit zločiny režimu a jeho odhodlání udržet se u moci všemi prostředky.

ní svobodného šíření informací stále zůstávají. Kruté obrázky Nediny smrti spolu s dalšími amatérské záběry z malých kamer a mobilních telefonů, na nichž účastníci protestních demonstrací zachycují brutalitu íránské po-

licie, používá ve svém dokumentu Dny zelených nadějí i režisérka Hana Makhmalbaf.

Moderní technologie, které nás obklopují v každodenním životě, pomáhají odhalit zločiny režimu a jeho odhodlání udržet se u moci všemi prostředky. Podobně tomu je i ve snímku Barmský VJ, který mohou zájemci vidět on-line na stránkách České televize. Díky skrytým reportérům exilové televize Democratic Voice of Burma, kteří využívají ta nejjednodušší zařízení, mohl celý svět sledovat osamělý protest křehké disidentky Su Su Nway či brutálně potlačené protesty mnichů v období šafránové revoluce v roce 2007. Film dostal řadu ocenění na mezinárodních festivalech a je mezi dokumenty nominovanými na Oscara. **Pokračování na str. 4**

Ostrava zahájí Barmou, v Třinci zahrají Al Yaman

Žijí v jednom z nejkřehčejších režimů na světě, cyklon Nargis jim vzal rodiče a také domov.

Abyste o jejich příběhu dozvěděli svět, riskovali reportéři roky drsného vězení.

Desetiletý Ye Pyint, jeho šestiletá sestra a tříletý bratr se narodili v Barmě a jejich osudy popisuje snímek Sirotníci z Rangúnu.

Právě tento dokument otevře 22. března brány Jednoho světa v Ostravě.

Projekt se zúčastní i šéfkyně Barmského centra v Praze Sabe Soe. V debatě zájemcům přiblíží současnou situaci v této zemi, kde moc drží pevně v rukou vojenská junta.

Životu v totalitě budou věnované

i další akce, které se v rámci festivalu uskuteční.

Zájemci budou moct diskutovat i s bývalými ostravskými disidenty (24. března) nebo s odborníci na Severní Koreu Miriam Lowensteinovou (26. března).

V Opavě čeká na festivalové diváky bohatá filmová nabídka v novém prostoru Opavské kulturní organizace a v Třinci zahájí festival 26. března v kulturním domě Trisia skupina Al Yaman.

Třinečtí diváci se mohou těšit také na zajímavé hosty, debatovat přijede například íránský filmový a literární kritik a novinář Rádía Svobodná Evropa Omid Nikfarjam (29. března).

ILONA ROZEHALOVÁ

■ DOPROVODNÉ AKCE

DEBATNÍ VEČERY

Ekolog a biolog Stanislav Míhulka
24. března / 19:00 / antikvariát
a klub Fiducia, Ostrava

Signatáři Charty 77 / Tomáš Hradílek
23. března / 18:00 / antikvariát a
klub Fiducia, Ostrava

Miriám Lowensteinová: Severní Korea
25. března / 19:00 / antikvariát
a klub Fiducia, Ostrava

Jana Neboráková / projekt Kmotrovství na dálku po filmu Tibet zpívá
31. března / 18:00 / Čajovna
v Pohodě, Třinec

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA po filmu Mizející ryby
27. března / 16:30 / Kino Kosmos,
Třinec

Antropoložka Veronika Dvořáčková po filmu Afghánská superstar
27. března / 19:00 / kino Kosmos,
Třinec

Odvracená strana rozvoje pomoci: Ondřej Šimětka po filmu Hlad
28. března / 18:00 / kino Kosmos,
Třinec

Filmový a literární kritik a redaktor Rádia Svobodná Evropa Omid Nikfarjam po filmu Zemřít ukamenováním
29. března / 18:00 / kino Kosmos,
Třinec

O.s. Trianon po filmu Nevítání
30. března / 18:00 / kino Kosmos,
Třinec

VÝSTAVY

Etiopie – Krásná a chudí / Karel Strachota
22. března – 2. dubna / antikvariát
a klub Fiducia, Ostrava

Příběhy bezpráví
1. dubna – 30. dubna / antikvariát
a klub Fiducia, Ostrava

Ateliér pro děti a rodiče/ Marcela Lysáčková
28. března / 10:00 / antikvariát
a klub Fiducia, Ostrava

Etiopie – Začarovaný kruh / Člověk v tísni
25. března – 31. března / kino
Kosmos a Dům kultury Trisía,
Třinec

HUDBA

První Hoře + Insania
25. března / 19:00 / Klub Templ,
Ostrava

Mário Biháří
31. března / 19:00 / Klub Templ,
Ostrava

Al Yaman
26. března / 19:00 / Kulturní dům
Trisía, Třinec

Více informací najdete
na www.jedensvet.cz

■ Tiráž

Tuto přílohu vydává
společnost Člověk v tísni,
o. p. s.,

Šafaříkova 24, 120 00
Praha 2,

web: www.clovekvtsni.cz,
e-mail:
mail@clovekvtsni.cz

Redakce: David
Grossmann, Karel Vrána
(Člověk v tísni)

Editorka: Tereza Strnadová
(MF DNES)

Příloha vychází v rámci
festivalu Jeden svět 2010.

www.jedensvet.cz

Hudební cesty k toleranci

Za ideály svobody se dá bojovat i hudbou. Už od dob legendárního zpěváka Boba Marleyho

Dvaadvacitiletá Setara se vždycky chtěla stát profesionální zpěvačkou. Když se dozvěděla o nové televizní soutěži talentů, neváhala ani chvíli a přihlásila se. Rychle získala přízeň diváků u obrazovek a hladce postupuje do dalších kol. Proti ní stojí showmen z vesnice Rafi a vytáhlý student vážné hudby Hameed. Všichni pomýšlí na vítězství a s ním spojenou odměnu pět tisíc dolarů. Společně v zákulisí sní svůj sen o pěvecké kariéře.

Je to vlastně docela tuctový příběh, až na to, že soutěž se odehrává v Afghánistánu, kde ještě před několika lety platil zákaz zpívat a tančovat a vlastnictví gramofonu nebo rádia bylo považováno za trestný čin.

Účast v soutěži pro ženy znamená i nyní výhrůžky smrti. Dokument Afghánská superstar britské režisérky Havan Markingové oceněný vloni na festivalu v Sundance ukazuje, že hudba může pro obyvatele sužované desítkami let válek a kruté vlády Talibanu znamenat závan čerstvého větru svobody a cestu k toleranci. Vztah hudby, tradice a touhy po svobodném vyjádření zkoumá i dokument Taqwacore: zrod islámského punku. Kapela mladých muslimů a muslimek se vydá na turné po Spojených státech i Pákistánu. Se svou nonkonformní vizí a interpretací Koránu se však setká s nepochopením v muslimské i nemuslimské společnosti.

Hudba je zbraní budoucnosti

Hudba má neuvěřitelný dar promlouvat k obyčejným lidem a říkat jim přímo věci, o kterých politici neumějí nebo nechtějí mluvit.

Stejně jako se Afghánská superstar učí demokracii v zemi zbídačené válkami, tak i reggae na Jamajce bylo v sedmdesátých letech symbolem naděje na změnu společnosti. „Probudte se, povstaňte a bojujte za svoje práva,“ zpíval v hitu Get Up, Stand Up Bob Marley, a ačkoliv chtěl oslovit hlavně obyvatele karibského ostrova, jeho píseň se stala hymnou společenských vyděděnců

HUDBA, CESTA KE SVOBODĚ. Horní snímek je z dokumentu Afghánská superstar britské režisérky Havan Markingové, spodní z filmu Taqwacore: zrod islámského punku. FOTO: ARCHIV

Homo Homini dostali iránské studenty

Takový obrat iránské propagandy asi nečekali. Po zveřejnění fotografie iránského studenta Majida Tavakoliho, kterého chtěli vězňem zesměšnit oblečením do tradičního ženského šatu, strhli lavinu solidarity, která se obrátila proti nim. Na iránských fórech a sociálních sítích se začaly objevovat stovky fotografií iránských mužů v islámských hidžábech a další se přidávali. Kampaň se rozšířila za hranice Íránu a kromě požadavku na propuštění Tavakoliho začala upozorňovat i na nerovnoprávné postavení iránských žen.

Majid Tavakoli byl zatčen 7. prosince 2009 na Den studentů po projevu, ve kterém otevřeně kritizoval iránský režim, nezákonné zatýkání demonstrantů a další porušování lidských práv. V lednu 2010 byl odsou-

zen na 8 let vězení. Už před zatčením patřil k předním studentským vůdcům a za svou otevřenost byl dvakrát uvězněn, poprvé v roce 2006 za „urážku náboženství a státních představitelů“.

Tavakoli byl za rok 2009 oceněn cenou Homo Homini. Společnost Člověk v tísni ji každoročně uděluje osobnostem, které se významně zasloužily o prosazování lidských práv, demokracie a nenásilného řešení politických konfliktů.

Druhý oceněný je ve vězení

Druhým laureátem ocenění se stal Abdollah Momeni, vůdce protestů z roku 1999, kdy studenti vystoupili na poklidné demonstraci proti zrušení reformistického deníku Salam. Téhož večera však vtrhli do kolejí

Teheránské univerzity ozbrojenci a studenty surově zbili. Po incidentu zůstal na místě jeden mrtvý a 300 zraněných. Během následujícího týdne se nepokoje rozšířily do ulic Teheránu a dalších měst a staly se největším občanským povstáním od počátků islámské revoluce.

Abdollah Momeni působil jako dlouholetý mluvčí lidskoprávní organizace Alumni Association of Iran. V červnu 2009 byl zatčen při povolebních demonstracích a v inscenovaném procesu odsouzen na 8 let za „účast na povolebních shromážděních a aktivitách proti národní bezpečnosti“. Podle výpovědí jeho ženy byl zesláblý tak, že nemohl bez cizí pomoci chodit, a ve vězení byl podle všeho podrobován mučení. Naposledy ho směla vidět loni v srpnu. **TOMÁŠ URBAN**

Mladí Íránci chtějí svobodu

Pokračování ze str. 1

Nebýt mystického zápalu basidžů, kteří pláčou na hrobech mučedníků iránsko-irácké války stejně zaníceně, jako pendrek buší do svých domnělých odpůrců, připomínala by dnešní atmosféra Íránu předrevoluční Československo. Ale jakékoliv myšlenky na změnu už před prezidentskými volbami rozptýlil šéf politického oddělení iránských revolučních gard Yadollah Javani, když v prohlášení varoval opozičního prezidentského kandidáta Musáviho, že sebemenší náznak „sametové revoluce“ bude uhašen v samém počátku.

Události po prezidentských volbách jsou posledním projevem prohlubujících se rozporů, které se obje-

po celém světě. Dokázal tak, že hudba je skutečně univerzálním jazykem.

Marleyho generační soupeřník, nigerijský jazzman Fela Kuti, jednou prohlásil, že hudba je zbraní budoucnosti. Místo bomb a samopalů přesvědčoval své spoluobčany, aby se vzbouřili za ideály svobody proti zkorumpovanému režimu hudbou.

Funguje to i obráceně. V Tibetu například čínská pop-music vytlačila tamní tradiční hudbu. Jak ukazuje působivý dokument Tibet zpívá muzikologa Ngawanga Choephela, může její hledání vést až k několikaletému vězení.

Plastici v čele hip hopu

Když se v polovině sedmdesátých let ocitli členové české kapely Plastic People Of The Universe za mřížemi komunistických věznic, stali se přes noc symbolem odporu československého národa proti režimu, který potlačoval základní občanské svobody. Rock se stal něčím víc než jen zábavou nebo generační vzpourou a v Československu 80. let dostal politický rozměr. Hudební underground tak nakonec skutečně přispěl k pádu totality.

Stejnou roli měl v šedesátých letech pro Afroameričany soul. Marvin Gaye nebo James Brown posilovali vědomí jednoty mezi svými lidmi, kteří museli čelit každodennímu rasismu.

V osmdesátých letech se rozčarování z útlu přelilo v našťvaný hip hop, který se stal „CNN černé Ameriky“. Když pak černošský pop ovládl v následující dekádě žebříčky, bylo jasné, že hudba posloužila černé Americe jako zadní dvířka do médií, která je předtím zobrazovala jen ve spojitosti s problémy.

Stejnou službu dnes dělá hip hop společenským minoritám v zemích třetího světa. Ukazuje to i mexický dokument Presumpce viny, ve kterém slouží hip hop k vyjádření pocitů nespravedlivě odsouzeného člověka v mexickém vězení.

KAREL VESELY
hudební publicista

■ Taqwacore: zrod islámského punku

(Kanada, O. Majeed 2009)

Skupina mladých muslimů a muslimek se vydá na turné se svými punkrockovými kapelami po Spojených státech i Pákistánu. Jejich vystoupení jsou však kontroverzní pro publika obou zemí. Je pro ně těžké dostat tradicím a zároveň bojovat o možnost projevit se nonkonformně.

22. 3. / 17:00 / OKO, Opava
25. 3. / 19:30 / Ostrava 2015

■ Afghánská Super-Star

(Anglie, H. Marking 2008)

Po třiceti letech válek a vlády Talibanu se do Afghánistánu vrátila popkultura. Místní televizní stanice se rozhodla v Kábulu uspořádat obdobu soutěže SuperStar. Do soutěže se přihlásily také tři statečné dívky. V zemi ovlivňované konzervativními tradicemi to však může být i nebezpečné.

24. 3. / 16:45 / OKO, Opava
26. 3. / 17:00 / Minikino Ostrava
27. 3. / 19:00 / Kosmos, Třinec

■ Kimčongilie

(Korea, N. C. Heikin, 2009)

Dokument o milionech obětí hladomoru, nucené prostituci severokorejských dívek a závislosti tamní ekonomiky na práci vězňů v kontrastu s oficiální propagandou totalitního režimu. Snímek je postaven na výpovědích lidí, kteří utekli z koncentráků v KLDŘ.

25. 3. / 17:00 / kino Art, Ostrava
23. 3. / 19:00 / OKO, Opava
28. 3. / 15:00 / Kosmos, Třinec

■ Z Barmy až na Mars

(Anglie, M. Whitecross, 2009)

Pouř dvou rodin z uprchlického tábora na barmsko-thajské hranici do srdce průmyslové Anglie popisuje ve svém nejnovějším dokumentu autor oceňovaného snímku Cesta na Guantánamo Mat Whitecross. V nové bydlišti musí Barmánci projít těžkou zkouškou.

22. 3. / 17:00 / Minikino Kavárna, Ostrava

■ Írán – nevyšlyšené hlasy

(Kan., D. Geramifard, 2009)

Možnost žít bez viny, odlišně interpretovat Korán, zachovat si tradiční nomádskou identitu, nebo například tančit veřejně s přáteli jsou jednoduchá nespílitelná přání Íránců, které v tajných rozhovorech natočil režisér Davoud Geramifard. Přesto si uchovávají naději na společenskou změnu.

26. 3. / 19:30 / Minikino Kavárna, Ostrava

Zdraví planety v našich rukou

Planetu Zemi a její křehké ekosystémy ničí nenasytné koncerny. V nekonečné touze po rostoucích ziscích přesouvají své provozy do rozvojových zemí, kde je ochrana životního prostředí na mnohem nižší úrovni než v zemích ekonomicky vyspělých.

A to včetně České republiky.

Jak ukazují dokumenty ve festivalové sekci Zelené výzvy, tato vize nemusí být úplně přehnaná. Jako spotřebitelé však svými každodenními rozhodnutími můžeme tuto praxi změnit.

Přední švédský dokumentarista a investigativní novinář Fredrik Gertten ukazuje arogantní chování nadnárodních koncernů ve snímku Banány. Společnost Dole Food Company na svých banánových plantážích v Nikaragui používala jedovaté pesticidy i pět let po jejich zákazu.

Jedy způsobovaly sterilitu plantážních dělníků. Společnost za to

stanula před soudem Spojených států.

Režisérka kanadsko-amerického filmu Vodovoda Stephanie Soechtigová zase rozkrývá, jakou ekologickou zátěž a zdravotní rizika s sebou nese produkce balené vody, a snahu

„Málokoho z nás při nákupu banánů z Nikaraguy zajímají podmínky dělníků na plantážích či dopad lodí na znečištění oceánů.“

velkých společností vyhnout se regulacím, zákonům i daním.

Podobných příkladů je samozřejmě více.

Podívejme se však na věc z druhé stránky. Málokoho z nás při nákupu banánů z Nikaraguy zajímají podmínky dělníků na plantážích nebo dopad obrovských transportních lodí na globální změnu klimatu

a znečištění oceánů. Není to taky naše starost? Nadnárodní koncerny nejsou původcem všeho zla. Produkují pouze to, co následně prodají. Snaží se o co největší efektivitu: s co nejmenšími náklady vyprodukovat co nejvíce.

Spotřebitel má velkou moc...

Pokud bohatí Evropané a Američané přestanou nakupovat banány, jejich producenti přijdou o práci. Jsou to proto spotřebitelé, kdo mají velkou moc nad osudem produktů a podmínkami jejich výroby.

Každý z nás je spotřebitel, a každý z nás proto ve větší či menší míře ovlivňuje životní prostředí. Tuto míru lze stanovit pomocí takzvané ekologické stopy, která souhrnně vizualizuje ekologické dopady spotřeby zdrojů a produkce odpadů.

Některým lidem na podobném indikátoru záleží více než na hrubém domácím produktu a dobrovolně se

rozhodli maximálně omezit svou spotřebu.

V naší hypermaterialistické společnosti to však není jednoduché. Není to pohodlné a často to vede k osobním či rodinným problémům, jak se ukazuje na příkladu jedné fin-

„Spotřebitelská volba je podmíněna relevantní informací. Tou není jen cena a obsah kalorií, ale i dopad výrobku na životní prostředí.“

ské rodiny.

Ta se v dokumentu režiséra Johana Webstera Rodinná dieta rozhodla, že zkusí vydržet jeden rok zcela bez produktů, k jejichž výrobě nebo při jejichž použití je zapotřebí ropy. Záhy se však ukázalo, jaká úskalí mohou takový krok provázet, a donedávna soudržná rodina získává vážné trhliny.

Přes veškeré nepohodlí dopad spotřeby a našich každodenních „drobných“ rozhodnutí na životní prostředí zajímá stále více lidí. Není jim lhostejný původ a osud věcí, které si kupují a které dříve nebo později doslouží.

Poctivě třídí odpady, auta nemají v horských bystřinách a ojeté pneumatiky vracejí do pneuservisů, a ne do rokle za městem.

Spotřebitelská volba je však podmíněna relevantní informací. Tou v dnešním světě není jen cena a obsah kalorií, ale i dopad výrobku na životní prostředí „od kolébky ke hrobu“.

Podobné informace nabývají na důležitosti a postrádá je stále větší množství lidí. Je proto nutné hledat cesty, jak je srozumitelně zpřístupnit široké veřejnosti.

VIKTOR TŘEBICKÝ

Autor působí v iniciativě TIMUR a dlouhodobě se zabývá ekologickou stopou

Neznámé příběhy Charty na Ostravsku

Ostravsko patřilo k nejrudějším koutům republiky. Stačilo se zde proti komunistickému režimu bylo nejen nebezpečné, ale svým způsobem i šílené.

Nejznámější ostravský disident Jaromír Šavrda za to dokonce zaplatil životem.

Jeho zdraví totiž nevydrželo opakovanou věznění, která si vysloužil za přepisování knih. Roku 1989 se nedožil.

Nejen o něm budou mluvit v úterý 23. března účastníci besedy v ostravském klubu Fiducia.

Přijďte si popovídat s ostravskými chartisty

Ostravští chartisté Tomáš Hradílek, Ivo Mluděk a Jiří Fiedor se pravidelně potkávali právě v bytě Šavrdových.

Jeden z ostravských paneláků se tak stal důležitým centrem protikomunistické opozice v dnešním Moravskoslezském kraji.

„Beseda s chartisty z regionu bude součástí promítání dokumentů Olgy Sommerové s názvem Mluví Charty 77,“ říká Ilona Rozehnalová z klubu Fiducia.

„Zdálo se mi zajímavé pozvat na ten večer lidi, kteří na severní Moravě s režimem nesouhlasili. Myslím, že jejich historie dodnes není příliš známá,“ dodává Rozehnalová.

Zemědělský inženýr z Lipníka nad Bečvou Tomáš Hradílek podepsal Chartu 77 hned v jejích počátcích.

O občanské iniciativě v komunistickém Československu se dozvěděl z Rádia Svobodná Evropa. Neváhal a kvůli podpisu se vydal do Prahy. Trest následoval vzápětí. Musel opustit své zaměstnání a stal se dělníkem na pile.

„Vůbec si nestěžuji, byla tam výborná parta,“ vzpomíná dnes Hradílek na svých třináct dělnických let. Boj s režimem nevzdával.

Spolu se svými přáteli žádal koncem osmdesátých let Gustáva Husáka o abdikaci nebo podal trestní oznámení na Vasilu Bílaka za vlastizradu.

V roce 1987 provedl možná svůj nejslavnější kousek. Na prvomájové demonstraci v Olomouci roztáhl s kamarády transparent s nápisem „Charta 77 vybízí k občanské kuráži“. V roce 1989 se pak stal mluvčím Charty 77.

Předtím netušil, že se dožije svobody

Nejmladší z generace chartistů zastoupil Mluděk s Fiedorem. „Celá osmdesátá léta jsme žili v naději, že režim padne, a dělali jsme pro to všechno,“ říká Jiří Fiedor.

Vydávali samizdat, pořádali koncerty, organizovali petice. Někteří se nevyhnuli trestním stíháním. Častá zatčení se stala pro obě strany, tedy StB i disidenty, každodenní rutinou.

„Nastaly časy, o kterých jsem vůbec netušil, že bych se jich mohl dožít. Jsem rád, že mne to potkalo,“ hodnotí zpětně Mluděk období, které následovalo po pádu, o který tak stál: po pádu režimu.

JAN KRÁL

Vyberte filmy a promítejte je dál!

JAK ZÍSKÁŠ SVÉ DIVÁKY TY?

JEDEN SVĚT 2010

FESTIVAL DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ O LIDSKÝCH PRÁVECH

22.–31. 3. Ostrava | 22.–26. 3. Opava | 25.–31. 3. Třinec

www.jedensvet.cz

LÁKADLO. Hlasujte do konce března pro tři filmy. Ty nejspěšnější si budete moci od května půjčit a pouštět kdekoli. Více informací na www.jedensvet.cz/ziskejdivaky.

Pokračování ze str. 1

Na jakých dalších místech kromě kinosálů bude možné vidět filmy?

Každý rok se snažíme filmy z našeho programu dostat i k divákům, kteří se na festival nedostanou. Proto také letos nebude chybět sekce Jeden svět on-line. Zájemci mohou vidět vybrané dokumenty na stránkách České televize. V letošním roce budou moci diváci také navštívit projekce filmů z našeho programu v rámci akcí Jeden svět – Do It Yourself, které pořádají většinou lidé, kteří nám v minulých letech s festivalem dobrovolně pomáhali. Skrze projekce v jejich oblíbených klubech či na vysokých školách se tyto noví „promítači“ pokusí oslovit

lidé ze svého okolí a zaujmout je filmy s lidskoprávními tématy.

Na festivalu každoročně přivítáme desítky zahraničních hostů. Na které z nich se nejvíce těšíš ty?

My jsme letos především moc rádi, že můžeme do Prahy pozvat řadu dokumentaristů, kteří budou divákům k dispozici na debaty po projekcích svých filmů. Přijede například režisérka Tamara Milosevic se svým nejnovějším snímkem Všude dobře, doma nejhůř. Dokument se odehrává v bosenské Srebrenici čtrnáct let po spáchání známého masakru, při němž bylo srbskými jednotkami povražděno přes osm tisíc bosenských Muslimů. Její svižně natočený snímek se skvělou hudbou Ilji Coriče

■ Vyberte tři filmy

1. Země bez lidí, 2. Anna v přední linii, 3. Nepřítel národa, 4. Vysněný odpad, 5. Štěstí v neštěstí, 6. Hlad, 7. Írán – nevyšlešené hlasy, 8. Kimčongillie, 9. Já, moje romská rodina a Woody Allen, 10. Z Barmy až na Mars, 11. Bombajská spojka, 12. Nevitání, 13. Siroťáci z Rangúnu, 14. Ukradené životy, 15. Deset podmínek lásky, 16. Byl jednou jeden ostrov, 17. Tibet zpívá, 18. Zemitř ukamenováním

Více informací najdete na stránkách www.jedensvet.cz

vyvolává otázku, jakým způsobem se může město plně znesvářených obyvatel vyrovnat se svou temnou minulostí. Hodně se také těším na setkání s renomovaným britským dokumentaristou Markem Isaacem, který na festivalu uvede snímek Londýňané. V hlavní porotě pak zasedne například dánský dokumentarista Anders Stergaard, jehož unikátní snímek Barmský VJ o šafránové revoluci v jednom z nejrepresivnějších politických systémů světa získal řadu ocenění na světových festivalech. Letos je dokonce nominován na Oscara.

Který film byste vy osobně doporu-

čili?

Mně se moc líbil velmi silný dokument Odpuštěná a zapomenutá, který se vrací k etnickým střetům Hutuů a Tutsiů, během nichž přišlo ve Rwandě o život na osm set tisíc lidí. Řeší otázku, jak se lze vypořádat s prožitou genocidou, která člověka krutě připravila o jeho nejbližší.

Vše bych doporučila také snímek Ženy v éteru, jehož hlavní postavou je pětadvacetiletá Afghánka Humaira, která založila v roce 2003 lokální nezávislé Rádio Sahar. Hodně zajímavý je také dokument Videokracie o Berlusconiem ovládané italské televizi, který ukazuje, jak mohou média napomáhat politické propagandě a profitu několika vyvolených.

FILIP ŠEBEK

■ Rodinná dieta
(Finsko, J. John, 2008)

Finská rodina se rozhodla, že zkusí vydržet jeden rok zcela bez produktů, k jejichž výrobě nebo při jejichž použití je potřeba ropy. Vyměnit automobil za autobus, letadlo za vlak, motorový člun za veslici nebo nakoupit v obchodě základní potraviny však není vždy snadné.

22. 3. / 19:30 / Atlantik, Ostrava
31. 3. / 16:00 / Čajovna
V Pohodě, Třinec

■ Bombajská spojka
(Dánsko, C. Nielsson, F. Jacobí, 2009)

Do roku 2020 se indická Bombaj pravděpodobně stane nejlidnatějším velkoměstem na světě. Hromadná doprava přitom už dnes nefunguje a ulice města denně zaplavuje bezpočet aut. Dynamický snímek přináší otázku: Je zdravé životní prostředí pouze luxusem pro společenskou elitu?

24.03. / 17:00 / kino Art, Ostrava
25.03. / 20:00 / Kosmos, Třinec
25.03. / 17:30 / OKO, Opava

■ Mizející ryby
(Anglie, R. Murray, 2009)

Kvůli tempu, jakým dnes rybolov na celém světě probíhá, nedokáže příroda přirozeně obnovovat své zdroje. Vizualně poutavý dokument Mizející ryby přináší několik základních rad, jak se může i jednotlivec zasadit o zachování rovnováhy fauny světových oceánů.

23. 3. / 19:30 / Atlantik, Ostrava
25. 3. / 16:00 / OKO, Opava
27. 3. / 16:30 / Kosmos, Třinec

■ Vysněný odpad
(USA, M. Iskander, 2009)

Sběr a zpracování odpadu z osmnáctimilionové Káhiry představuje pro šedesátitisícovou komunitu čtvrti Mokattan už po století jediný zdroj obživy. „Lidé odpadků“ zde vytvořili i velice efektivní recyklační systém. Jejich život změní příchod velkých zahraničních firem.

24. 3. / 18:25 / OKO, Opava
24. 3. / 19:30 / kino Art, Ostrava
29. 3. / 16:30 / Kosmos, Třinec

■ Byl jednou jeden ostrov
(N. Zéland, B. March, 2009)

Na první pohled vypadá nevelký atol Takku, obývaný čtyřmi sty Polynésany, jako ráj na zemi. Vinou globálního oteplování je však korálový ostrov stále častěji zaplavován stoupající hladinou oceánu. Ekologické změny tak tvrdě dopadají na komunitu původních obyvatel.

24. 3. / 17:00 / Minikino Kavárna, Ostrava

■ Auto*Mat
(Česko, M. Mareček, 2009)

Hravý a silně osobně laděný dokument o občanské iniciativě Auto*Mat, která bojuje proti nadvládě aut a zasazuje se za usnadnění pohybu chodců a cyklistů po Praze. Auto*Mat se nebrání ani lobbingu na magistrátu, ani happeningům uprostřed magistrály.

24. 3. / 19:55 / OKO, Opava
24. 3. / 19:30 / Ostrava 2015

Úskalí nové ekonomické reality

Ekonomické zvraty posledních let v komentáři ekonoma Aleše Michla

„KREPPA“ NA ISLANDU. Ještě před pár lety nikdo nevěřil, že dvacátá nejbohatší země světa okusí bankrot státu. Ale stalo se. Jeho dopady vykresluje snímek Bůh žehnej Islandu.

Když jsem studoval v Londýně, na večírcích nejvíce tequila vždy vypili Indové. Panák se prodával za osm liber. Pro mě to byly dva falafely, dvě vody a lístek na autobus na kolej a zpátky. Musel jsem prostě šetřit.

Když jsem dorazil zpět do Prahy, partnerka mi oznámila, že budeme podporovat malou indickou holčičku Joshnu. Její rodiče prý nemají na jídlo, šaty ani vzdělání. Vylíčil jsem jí londýnskou tequilovou historiku...

A tak máme Joshnu, ročník 1996. Otec Joseph, matka Nirmla z vesnice Guntakal.

Byl jsem jakoby zaslepen, ovlivněn jednou událostí. Asi to znáte: když získáte o něčem či někom předsudek, těžko ho dostáváte z hlavy.

Indie je označována jako IT velmoc, přesto je zde miliarda obyva-

tel, kteří nemají ani přístup k internetu a na den musí vystačit se dvěma dolary.

Jestli si Evropa nebo Amerika myslí, že problémy s ekonomickým růstem nebo zaměstnaností jsou od nich vzdálené v daleké Asii či Africe, poslední dva roky je vyvedly z omylu.

Před pěti lety byste možnost, že dvacátá nejbohatší země světa, Island, okusí bankrot státu, téměř vyloučili. Jenže stalo se. A už víme, že islandsky se krize řekne „kreppa“.

Její dopady pěkně vykresluje festivalový snímek Bůh žehnej Islandu.

Věřili byste, že na Pobaltí čeká velká „zušana“, což je v lotyštině náhlý sešup dolů? A co ten salát, co si nadělali Rekové z ekonomiky, co maďarský guláš... A kolik byste vsadili na to, že problémy britského

bankovníctví náhle změní životy většiny obyvatel finanční tepny Evropy, Londýna? Ze tam prostě ta tequila už nepůjde tak na dračku. To na několika různých lidských osudech ukazuje i film Londýnané dokumentaristy Marca Isaacs.

„Nesmíme zblbnout ze slovíčka krize. U nás žádná není. Jsme v recesi. Je to cesta ke dnu v ekonomickém cyklu.“

Co tato kupa problémů znamená pro Českou republiku?

Ekonomika je jako lidské tělo. Má kardiovaskulární systém (finančníctví). Do 2007 jsme se ládovými steroidy. To nám pomohlo sáhnout si na něco, co bychom jinak tak

rychle neměli (delikatesní ekonomický boom). Po určité době však tělo doping neuneslo. Tep i tlak začaly stoupat. Dostali jsme infarkt (recese). Byli přivoláni lékaři (vlády a centrální banky). Provedli by-pass (balíčky). Přežili jsme.

Teď již kardiologové (asi) nepotřebujeme. Ale máme zhutované tělo. O slovo se hlásí plastičtí chirurgové (populističtí politici). Jizva se dá nějakým botoxem (třeba šrotovým) nakrátko dohnat na vrub dluhu. To, co stejně musíme odpracovat, odsuneme jen v čase.

Nesmíme zblbnout ze slovíčka „krize“. U nás totiž žádná není. Jsme v recesi. Je to cesta ke dnu v ekonomickém cyklu. Je to úplně stejné jako v životě: jednou jste nahoře, podruhé dole. Měli bychom si zachovat chladnou hlavu, zdravý rozum.

Naučil jsem se jezdit na kolečkových bruslích tak, že jsem padal a zase vstával. A teď to prostě umím – odru se jen tehdy, když jízdu podcením a myslím si, že jsem mistr světa.

Dokumenty festivalu Jeden svět nechť jsou pro nás varováním. Nemůžeme mávnout rukou nad tím, že nám se něco takového stát nikdy nemůže. Ekonomika se i díky nahodilým jevům může snadno přetočit vzhůru nohama. Již nemůžeme po ekonomice chtít, aby nás sama od sebe udělala bohatšími a úspěšnějšími. Musíme si to odpracovat. Pokud zaspíme jako na Islandu, v Pobaltí nebo v Recku, pokud se zahledíme do sebe, jako se to stalo americkému bankovníctví, pak teprve ochutnáme krizi. A budou o nás taky točit bijáky.

ALEŠ MICHL
analytik Raiffeisenbank

Boj nových médií s cenzurou

Pokračování ze str. 1

Počátek iránských demonstrací ukázal silné stránky sociálních sítí. Když v sobotu 13. června 2009 vyšli lidé v Teheránu poprvé do ulic, klasická velká zpravodajská média, jako je CNN nebo BBC, obracela zpočátku svoji pozornost jinam.

Naproti tomu Twitter a YouTube začaly zaplavovat zprávy, obrázky a krátká videa přímo z epicentra dění. Díky širokým možnostem sdílení a rozšiřování zpráv, jedné z charakteristik sociálních sítí, se internetovému zpravodajství dostalo značného ohlasu. Editoři klasických médií brzo rozpoznali svoji chybu a dali Íránu větší prostor. Šéf CNN International Tony Maddox to lakonicky nazval „okamžitou reakcí na požadavky diváků“.

K „přehlednutí“ teheránských protestů možná přispěla tvrdá cenzura zahraničních médií, kterou uplatňovala iránská vláda. Sociální sítě a videoportál YouTube se tak poprvé staly důležitými zdroji, ze kterých světová média čerpala.

Prostřednictvím sociální sítě svolali demonstraci

Enormní zájem o novinky z Íránu brzo ukázal i meze nových médií a sociálních sítí. Klíčové slovo „Iranlection“, které na Twitteru patřilo právě zprávám z demonstrací, se brzo začalo objevovat v tisících voláních po podpoře a vyjadřování sympatií, které na stránky vkládali lidé z celého světa. Twitter se tak stal jako zdroj informací téměř nepoužitelný.

Paradoxně se tak podařilo to, o co v prvních dnech s nevalným výsledkem usilovala iránská vláda.

Přízvisko „twitterová“ revoluce si ale už na začátku dubna 2009 získaly demonstrace v moldavském hlavním městě Kišiněvě. Právě této sociální sítě využili organizátoři akcí k jejich svolání a komunikaci v místech, kde přestaly fungovat mobilní telefony.

Role nových médií je stále důležitější. „Internet mění zahraniční politiku,“ tvrdí například britský premiér Gordon Brown. Věřit také, že už by nikdy nemohlo dojít k podobné genocidě jako ve Rwandě. „Informace o ní by se šířily mnohem rychleji,“ řekl. **DAVID GROSSMANN**

Festival promítá také pro školy

Pod jakým tlakem se ocitají čínští studenti usilující o studium na prestižní univerzitě nebo jak se cítí mladá italská Romka, která se nechce dle vůle rodičů provdat?

To se na dopoledních projekcích dozvědí žáci středních a základních škol. Promítání dokumentů a následující debaty už jsou tradiční součástí festivalu Jeden svět.

Organizátoři letos vybrali čtrnáct filmů, které rozdělili podle věku diváků. Ti nejmladší se mohou například těšit na příběh devítiletého autisty Drony, který zná nazpaměť všechny amsterdamské autobusové spoje. Podívají se také za dvanáctiletým

Syawalem, klukem ze Sumatry, který přežil ničivou vlnu tsunami. Problémy globálního oteplování i hledání vysněného domova jim zase přiblíží tučňáci v napůl hraném a napůl kresleném krátkém filmu Tučňáci v tísni.

Jedním z hlavních letošních témat dokumentů pro starší diváky je životní prostředí. Dozvědí se v nich o devastování přírody v Africe nebo o problematice tamních národních parků. Jeden ze snímků je také zavede do amazonského deštného pralesa. Ukáže boj místních indiánů o jejich tradiční půdu.

Nebudou však chybět ani snímky o životě v nedemokratických reží-

mech. Film Sirocti z Rangúnu například popisuje utrapy dětí, které kvůli cyklonu přišly o své rodiče. Barmská junta navíc brání zahraničním humanitárním organizacím v aktivní pomoci.

Školní festivalové projekce můžete navštívit v Opavě, Ostravě a v Třinci. Seznam filmů s ukázkami a další informace naleznete na webu www.jedensvetnaskolach.cz/festival.

Loni navštívilo promítání pro školy 46 000 diváků, z toho přes 3 000 jich bylo v Moravskoslezském kraji.

KATEŘINA SUCHÁ
koordinátorka projektu
Jeden svět na školách

On-line do Koreje i Afghánistánu

Povinná návštěva a klanění před pomníkem Kim Čong-ila je jen jedna z absurdit, které čekají na návštěvníky Severní Koreje.

Jako součást turistické skupiny se do této země vypravila i dokumentaristka Linda Jablonská. Její film Vítejte v KLDLR! je jedním z desítky snímků, které si můžete až do konce března prohlédnout na speciálním festivalovém webu České televize. „Filmy vybrané pro toto on-line vysílání byly nejúspěšnějšími dokumenty na několika posledních festivalech. A většina z nich buď získala některou z cen udílených na hlavním festivalu v Praze, nebo byla vyhodnocena di-

váky jako nejlepší film,“ uvedl koordinátor festivalu Aleš Rumpel.

Návštěvníkům webu se tak naskytá jedinečná možnost vypravit se například do Afghánistánu a spolu s režisérkou Sahraa Karimi ve snímku Afghánské ženy za volantem sledovat osudy místních řidiček a jejich střet s patriarchálním pojetím světa. Nebo se zamyslet nad přístupem ke změně klimatu díky americkému dokumentárnímu velkoformátu Čas hlu-páků.

Osudy liberijských žen, které se snaží zasadit o konec krvavé války, zase sleduje film Zahnat ďábla do pekla. Válka, tentokrát v Čechách, poznamenala i osudy přátel v doku-

mentu režisérky Mashi Novikovové Tři kamarádi. O silicím vlivu krajní pravice vypovídá film Maďarská národní. Osudy uprchlíků a přistěhovalců zase popisuje dokument Barcelona, nebo smrt.

Výběr nabízí i sociálně laděné snímky. Zatímco v americkém Pod úrovni moře sledujeme malou komunitu požitkářů uprostřed kalifornské pouště, netradiční pohled na život na pokraji totálního vyhoření ve společnosti orientované na výkon ukazuje dokument Japonský příběh lásky a nenávisti. Desítky filmů diváci najdou na adrese <http://www.ceskatelevize.cz/jedensvet>. **DAVID GROSSMANN**

■ Londýnané (Anglie, M. Isaacs, 2009)

Renomovaný britský dokumentarista Marc Isaacs ve svém nejnovějším snímku zachycuje osudy několika obyvatel Londýna z různých společenských vrstev během současné ekonomické krize. Bohatý obchodník i duchovně založený metař čelí novým výzvám.

24. 3. / 19:30 / Minikino Kavárna, Ostrava
25. 3. / 16:30 / Kosmos, Třinec

■ Já, moje romská rodina a Woody Allen (Itálie, L. Halilovic, 2008)

Usměvný a filmařsky invenční snímek nabízí netradiční pohled na romskou komunitu v Itálii. Mladá romská režisérka s malou ruční kamerou dokumentuje svoji kočovnou rodinu, svoji vzpouru proti nucenému sňatku i svoji touhu stát se úspěšnou filmařkou.

23. 3. / 16:00 / OKO, Opava
23. 3. / 17:00 / Ostrava 2015

■ Země snů (Česko, M. Ryšavý, 2009)

Doposud žili na vietnamském venkově. Potom uvěřili agentuře slibující pohádkové výdělky v zaslíbené zemi jménem Česko. Místo toho je čekalo rozčarování v podobě nenaplněných slibů ze strany agentury, nevyhovujícího ubytování, nízkých platů a postupující krize. Sonda do života vietnamské komunity v Česku.

25. 3. / 19:30 / Minikino Kavárna, Ostrava

■ Vstupenka do ráje (Dánsko, J. Metz, 2008)

Kae a Kjeld mají svatbu. Místo líbánky se však nevěsta po obřadu vrací do rodného Thajska, zatímco její dánský manžel zůstává doma. Čekají totiž na udělení trvalého pobytu pro Kae. Stejně jako pro řadu jiných thajských žen pro ni Dánsko představuje vysněný ráj. Vstupenkou do něj je sňatek z rozumu.

25. 3. / 18:00 / Kosmos, Třinec
26. 3. / 19:30 / Atlantik, Ostrava

■ Štěstí v neštěstí (USA, Keňa, L. Van Soest, 2009)

Desítky tisíc obyvatel Keni se v dokumentu režiséra Landona van Soesta strachují o svůj domov: ať už jsou jím slumy v chudinské čtvrti hlavního města Nairobi, nebo hliněné domky pastevců v západní části země. Do jejich života vstupují moderní developerské projekty...

22. 3. / 17:00 / Atlantik, Ostrava
30. 3. / 16:30 / Kosmos, Třinec

■ Hlad (Německo, M. Vetter, K. Steinberger 2009)

Geneticky modifikované plodiny, technologický pokrok, globální oteplování a poptávka po surovinách. Svět počátků 21. století se dramaticky mění. S touto změnou se v chudých zemích zhoršuje už tak bídná životní úroveň. Detailní pohled na osudy lidí ze tří kontinentů.

22. 3. / 18:35 / OKO, Opava
25. 3. / 17:00 / Minikino Ostrava
28. 3. / 18:00 / Kosmos, Třinec

„Nevraždíme, zabíjíme nepřátele“

V Rusku a Srbsku bují neonacismus, tamní vlády dávají „nákům“ prostor. Čeští neonacisté k nim vzhlížejí a inspirují se

Hajlující mladíci na Rudém náměstí v Moskvě, brutální popravy pod vlajkou s hákovým křížem v petrohradských lesích, etnické čistky a legálně organizované neonacistické koncerty na Balkáně.

Ita jsou důsledky rozpadu Sovětského svazu a Jugoslávie. Jen málokdo by asi před dvaceti lety odhadl, že v roce 2010 bude v Rusku přes šedesát tisíc lidí hlásících se k ultrapravicí a extrémní nacionalistě se budou v Srbsku těšit téměř třetinové podpoře voličů.

Rasově motivované útoky na Kavkazany, Čechy, zahraniční „barevné“ studenty či antifašisty jsou poslední roky v Moskvě a dalších ruských městech na denním pořádku. Jen za posledních deset let došlo ke čtyřem stovkám rasových vražd. V Rusku dnes žije nejvíce neonacistů a ultranacionalistů na světě.

Jaké byly spouštěče extrémních nálad? Ruský sociolog Alexandr Tarasov považuje za povzbuzující motivy politickou krizi v roce 1993, ekonomickou krizi, rozpad vzdělávacího systému a počátek první čečenské války.

Ruská vláda, přestože oficiálně deklaruje boj proti této formě nenávisti motivovaných násilností, ve skutečnosti před nimi zavírá oči. Militantní rasisté mají značné zastoupení v legislativních orgánech a bezpečnostních složkách.

Tématu se věnuje i film, který uvede sekce Snášenliví – nesnášenliví festivalu Jeden svět, řeckého režiséra Yorgose Avgeropoulou Smečka bílých vlků.

„Jen se podívejte, co se děje v Evropě, co tam vyvádějí barevní, osidlují naše města, berou nám práci, vytlačují původní obyvatele. Nechceme, aby Rusko mělo ty samé problémy jako Francie s Alžírany, Německo s Turky. Když bychom imigranty tolerovali, za chvíli by u nás rozpoutali válku. Proto je musíme zabíjet, dřív než oni nás.“ vysvětluje v dokumentu pohnutky neonacistů Dimitrij Demuškin ze Slovanského sva-

RUŠTÍ RADIKÁLOVÉ. Neonacistická hnutí v Rusku neustále sílí, hlásí se k nim šedesát tisíc lidí. V Srbsku se zase extrémní nacionalisté těší téměř třetinové podpoře voličů. FOTO: ARCHIV ČTK

zu. Na území Ruské federace dnes působí přes dvacet ultrapravicových seskupení.

Spojuje je takzvaná árijská myšlenka, vybudování státu na principu rasové diskriminace a silný antisemitismus. Každá z nich sdružuje několik desítek i stovek členů. Někteří jsou bývalí vojáci, veteráni různých válek. Armádní výcvik a bojové taktiky pak předávají dalším aktivistům.

To je také důvod, proč ruští rasisté vynikají brutálností. Své oběti si vybírají kdekoli, napadají je v metru, na ulicích, po fotbalovém zápase. Kavkazany a další „nepřátele“ často unášejí do lesů, kde je ubodají, zastřelí nebo jim řezou hlavy s vlajkou s hákovým křížem v zádech.

Pro demokracii je to o to nebezpečnější, že jsou schopni zorganizovat třeba atentát, a často tak i činí. Jen teroristická organizace SPAS se hlásí k devíti bombovým útokům zacíleným proti antifašistům a imigrantům.

„Zabíjení je samozřejmě smutné, ale nebváme se o normálních vraždách. My zabíjíme jen cizince, bráníme naši zem. Kdo by se nebránil před nepřáteli?“ říká vůdce SPAS Dimitrij Baharev.

Nejhorší etnická čistka od dob Hitlera

Dramatické geografické změny stály za rozmachem ultrapravicových subjektů také v Srbsku. Z Miloševićovy politiky etnických čistek šel mráz po zádech obyvatelům celého civilizovaného světa. Politolog Maroš Sovák upozorňuje, že politický vývoj v 90. letech je v této balkánské republice více než v kterémkoliv jiném státě postkomunistické Evropy spojený s extrémním nacionalismem v té nejhorší podobě.

„Politickými elitami živěny a masami ochotně přijímaný militantní nacionalismus způsobil etnické čistky a hromadné přesuny obyvatel,“ vypočítává Sovák. Situace se

v zemi navíc zdramatizovala po odtržení Kosova. Tak jako přisuzují Rusové veškeré zlo Kavkazanům, Srbové se etnicky vymezují proti kosovským Albáncům, Romům.

Z dokumentu Nenávist v krvi filmaře Marko Mamuzice, který také uvede Jeden svět, vyplývá, že mnozí mladí Srbové viní z bombardování své země také Izrael, jsou tedy zachyceni silným antisemitismem.

V současnosti srbsbí pozorovatelé registrují šest významných ultrapravicových sdružení.

Nejvýznamnější je Srbská radikální strana, reprezentující hlavní oficiální nacionalistický politický proud. Má zároveň největší voličskou podporu. Pravidelně na svou stranu strhává až třetinu z nich. Podle Sováka těží z tíživé ekonomické a sociální situace v zemi a neuspokojivého stavu tamní demokracie.

„Proč se Cikáni nechovají jako my? Pak by měli klid. My je nediskriminujeme, bráníme Srbsko. Cikáni z nás hned dělají rasisty, ale přitom to jsou oni, kdo napadá a okrádá Srby na ulicích,“ obhajuje v Mamuzicově dokumentu rasové útoky předák hnutí Nacionalni stroj Gorana Davidovič.

Maroš předvídá, že s prohlubováním ekonomické a politické destabilizace země dojde k dalšímu posilování ultrapravice. „Mají mezi sebou lidi, co prošli válečným konfliktem, pracují na vysoké profesionální úrovni,“ vysvětluje soudní znalec in oboru extremismu Michal Mazel. Roli podle něj hraje i silná podpora na oficiálních místech, včetně části vlivné pravoslavné církve.

„Češi k Srbům vzhlížejí“

Čeští ultrapravicáci mají vazby především na srbskou buňku mezinárodní neonacistické sítě Blood & Honour. Na jejich koncertech vystupovaly i české skupiny Ecce Mors a Imperium. Na ruských rasistických webech se zase objevuje číslo bankovního účtu na podporu českých předáků. PAVEL EICHLER

I přes třes rukou se učí točit filmy. A ruší i předsudky

Madlá režisérka Linda Jablonská (na fotce) má za sebou několik úspěšných dokumentů. Tento rok se díky grantu Nadace Vodafone rozhodla prožit jinak: v dokumentární dílně neziskové organizace Inventura. Členka hlavní festivalové poroty se rozhodla, že skrz filmové dílny pomůže dobyt veřejný prostor lidem s mentálním handicapem.

Čím se v „doku dílně“ zabýváte?

Snažíme se o lidi s mentálním handicapem narušit předsudky, ukazujeme okolí jejich přístup k fotografii, psaní, malbě nebo filmu. V dílně, kterou vedu, nám krystalizuje dokumentární téma filmu, ve kterém pravděpodobně budeme sledovat volby do Sněmovny. Naším heslem je, že dobýváme veřejný prostor.

Budete chodit na politické mítinky?

Tak si to představujeme. Na lidech s mentálním handicapem je zajímavé, že se nechovají jako standardní novináři. Ale o to objektivnější může být. Máme představu, že například jeden z účastníků naší dílny, autista zajímavý se o mimozemské civilizace a Harryho Pottera, přijde za panem Paroubkem a zeptá se ho, co si o Potterovi a mimozemšťanech myslí. Zajímá nás, jak budou vrcholní politici na tyto situace reagovat. Zároveň mají naši studenti i velice konstruktivní a zajímavé otázky, na které by se třeba „normální“ občan ostýchal zeptat.

Vrcholní politici ovšem bývají poměrně paranoidní. Nemáte obavu, že vaši studenti budou nařčeni z politické propagandy?

To je kouzlo dokumentu. Uvidí-

me, jak to dopadne. Oni i já jsme občané této republiky, máme právo na tyto mítinky chodit, proto se pořádají. A jestli se jim jejich otázky nebudou zdát, tak to je jejich problém. Politici jsou tu pro nás, platíme je ze svých daní. My zároveň budeme jejich reakce zaznamenávat na naši externí kameru. Doufám, že nás tam pak pustí, když teď všechno vykecám.

Jak vás napadlo učít lidi s mentálním handicapem filmařinu?

Už jsem vedla workshopy Člověka v tísní pro Barmance na thajsko-barmské hranici, kteří tam monitorují lidská práva, a vedla jsem i workshop Jeden svět na školách. Tim jsem zjistila, že mě baví být učitelkou. Výhodou bylo, že v Inventuře už byly zavedené animační a jiné filmové dílny.

Co obnáší vést takovou dokumentární dílnu?

Ze začátku jsem pouštěla různé ukázky, abychom si vůbec řekli, co je dokumentární film. Studenty vedu k tomu, aby se uměli vyjadřovat na kameru, uměli klást otázky. Někteří z nich učím i ovládat kameru, jak komponovat. Ale nejsem direktivní, jejich myšlení je pro mě obohacující.

O jaké filmařské „povolání“ mají nejčastěji zájem?

U dokumentu profese dost splývají. Záleží i na jejich problémech, jednomy z nich se například hodně třese ruka. Na druhou stranu je to pro něj zajímavá výzva, když drží kame-

ru, snaží se ji co nejvíc zpevnit. Další, autista, se dost kýve. Ale když začne točit, přestane s tím. Zřejmě mu kamera dává zvláštní sebejistotu. V dílně je osm lidí, myslím, že postupně vykrystalizuje, kdo bude zvukař, kdo kameraman.

Jaký žánr mají nejrady?

Pouštěla jsem třeba ukázky z filmu Marcela Heleny Třeštíkové a bylo zajímavé, jak hrozně citlivě reagovali na emotivní chvíle. Chtěla jsem, aby si uvědomili, že v dokumentárním filmu ukazujeme i tuto realitu, která nás – diváky – může velice zasáhnout. Pouštěla jsem jim také film Nespatřené Miroslava Janka o nevidomých dětech, které fotí a natáčí. I na to velice dobře reagovali. Největší úspěch ale měl filmový klip, který přirovnává život na stu-

dentských kolejích k velkochovu slepic. Ještě jsem nezažila, aby se u toho někdo tak dlouze a nahlas chechtal.

Co od této zkušenosti očekáváte?

Neděláme zábavu pro pár lidí. Jde o vytvoření prostoru pro tvorbu lidí z Inventury a zároveň interakce s veřejným prostorem. Líbí se mi motto, že nejde až tak o účastníky dílny, ale o veřejnost. Je to chytře vymyšlené. Zároveň je to postupná inspirace. Rychle jsem si zvykla, že jsou lidi, kteří jsou jiní, ale mně už jiní nepřijdou. Kdo je vlastně normální? Člověk k těmto lidem přistupuje s určitými předsudky. Před začátkem dílny jsem se například ptala, zda jsou schopni sledovat filmové ukázky a reflektovat je. Teď vidím, že to byly pitomé dotazy. PAVEL EICHLER

■ Nenávist v krvi

(Srbsko, M. Mamuzic, 2008)

Dokument se zabývá alarmujícím nárůstem neonacismu a nacionalistických frakcí v Srbsku. Skrze rozhovory se členy neonacistických frakcí a s jejich oponenty se snímek snaží podhalit důvody, proč tolik mladých lidí propadlo idejím nacionalismu.

23. 3. / 17:00 / kino Art, Ostrava
23. 3. / 20:20 / OKO, Opava

■ Vůdce má vždy pravdu

(Anglie, S. Jashi, 2010)

Výchova k nacionalismu, nenávisti a poslušnosti. Tak vypadají prezidentem financované letní tábory v Gruzii, jichž se od roku 2005 zúčastnilo na sto tisíc chlapců a dívek. Program je jasný: pěstovat v dětech „lásku k národu“, což v překladu samozřejmě znamená především odpor k Rusku.

22. 3. / 16:10 / OKO, Opava
26. 3. / 17:00 / Atlantik, Ostrava

■ Nepřátelé národa

(Anglie, Kambodža, R. Lemkin, T. Sambath, 2009)

Už více než deset let tráví kambodžský novinář Thet Sambath volné víkendy prací na projektu v odlehlých vesnických provinciích. Výsledkem jeho mravenčí práce jsou desítky rozhovorů s lidmi, kteří se podíleli na vraždění za vlády Rudých Khmerů.

22. 3. / 17:00 / kino Art, Ostrava

■ Všude dobře, doma nejhůř

(Něm., T. Milosevic, 2009)

Život v bosenské Srebrenici se čtrnáct let po spáchání masakru, při němž bylo povražděno přes osm tisíc bosenských Muslimů, pomalu usazuje. Svižně natočený dokument hledá odpověď na otázku, jakým způsobem se může město plné znesvářených obyvatel vyrovnat se svou temnou minulostí.

23. 3. / 19:30 / Ostrava 2015

■ Mugabe a bílý Afričan

(Ang., Thompson, Bailey, 2009)

Diskriminace bělochů. Pro Evropana a Američana prakticky neznámý pojem, pro tisíce bělošských farmářů žijících v jihoafrickém státě Zimbabwe tvrdá realita. Snímek o nerovném střetu lidských práv s rasovou nenávistí se dostal do letošních širších nominací na Oscara.

23. 3. / 19:30 / kino Art, Ostrava
28. 3. / 16:30 / kino Kosmos, Třinec

■ Anna v přední linii

(Nizozemsko, M. Novikova, 2008)

Unikátní výpověď o nesmyslném konfliktu v Čečensku a statečnosti ženy, která se nebála říkat pravdu. Ruská novinářka Anna Politkovská byla kvůli svému kritickému postoji k válce na Kavkaze zavražděna v říjnu 2007. Dokument jí sleduje při rozhovorech v Moskvě i na cestách po Čečensku.

23. 3. / 19:30 / Minikino Kavárna, Ostrava

Cesta pomoci? Naslouchat místním

„Vzdělání rozbíjí koloběh chudoby v Africe“

Podle teorie „bludného kruhu chudoby“ není někdy možné unik z nouze vlastními silami, ale jen zásahem zvenčí. Soukromá Vysoká škola ekonomie a managementu proto v Etiopii v příštích deseti letech podpoří výstavbu pěti škol. „Vzdělání zvyšuje příjmy i produktivitu,“ říká rektor Milan Žák.

Jak a kdy vznikla spolupráce školy se společností Člověk v tísni?
Víceméně spontánně.

Proč se škola rozhodla podpořit právě projekty staveb škol v Etiopii?

V rámci vlastního projektu „Studium všem“ chtěla naše škola financovat samostatný plán na podporu vzdělávání v zemích, kde je jeho dostupnost problematická. Spolupráce se Člověkem v tísni se zdála v danou chvíli nejpragmatičtější. Naše rozhodnutí, podložené profesionálním přístupem partnera, sdílením společných myšlenek a nadšením, se ukázalo jako správné.

Škola také plánuje podporovat v Etiopii místní podnikatele. Jak?

Počátkem možné dlouhotrvající spolupráce jsou podmínky, které Člověk v tísni v Etiopii má už sjednané – výběr místních firem, které budou školy stavět a využívat místní zdroje. Materiální i lidské. To by mělo tvořit základ budoucí spolupráce.

V čem je podle vás největší problém současné Etiopie, potažmo Afriky?

Bludný kruh chudoby, ze kterého není uniknutí vlastními silami. K rozbití je třeba zásah zvenku. Jednou z variant je investice do vzdělání. To pak přináší možnost vyšších příjmů, které umožňují vytvářet úspory a investovat, čímž narůstá i celková produktivita.

Spolupracujete s festivalem Jeden svět. Proč jste si vybrali i tento projekt?

Opět se to týká našeho projektu „Studium všem“, což je podpora vzdělanosti a společných hodnot. Možnost spolupráce na festivalu o lidských právech nám přišla jako logické pokračování našeho partnerství.

Jaké další aktivity plánujete?

Jako soukromá vzdělávací instituce a zároveň firma působící na trhu vzdělání chceme a budeme primárně podporovat projekty spojené se vzděláním a přístupem k němu. Určitě by se nám líbilo podporovat více projektů. V současné době je před podpisem dlouhodobá rámcová smlouva s Člověkem v tísni na podporu financování výstavby dalších základních škol v Africe, jde o pět škol za deset let.

Plánujete do projektu také zapojit vaše studenty?

Doufáme, že se nám podaří studenty zapojit nejen v tomto prvním konkrétním případě, ale i v dalších.

KAREL VRÁNA

ZDEVASTOVANÉ HAITI. Krátce po zemětřesení na Haiti vyslala společnost Člověk v tísni na místo pohotovostní zdravotnický tým. Ošetřovali především zraněné a nemocné v provizorních táborech.

FOTO: 3x MARKĚTA KUTILOVÁ

Žiju tady už padesát let. Oni přijeli před pár měsíci. Jak by nám asi mohli pomoci, ptá se žena z keňské vesnice ve filmu Šťěstí v neštěstí pojednávajícím o nástrahách a rizicích rozvojové pomoci.

Vesničanka tak vyjadřuje skepsi vůči projektu soukromé společnosti, která v sousedství vesnice začala produkovat ve velkém rýži a naslibovala místním obyvatelům nebyvalý vzrůst životní úrovně. Ve své kritice není rozhodně osamocena.

Zpochybování smyslu nebo metod rozvojové pomoci má už dlouhotou tradici mezi akademiky, veřejností, příjemci pomoci i lidmi, kteří se jí přímo zabývají. Na rozdíl od okamžitých humanitárních akcí stojí rozvojová pomoc před mnoha problémy a nejasnostmi.

Lidé nedůvěřují moderním institucím

Humanitární reakci na katastrofu jsme mohli sledovat nedávno v případě Haiti. V prvních dnech byla jednoznačná poptávka po záchranářích, vyprošťovací technice a zdravotním personálu. Následně pak musely humanitární organizace zajistit základní životní potřeby lidí, kteří rozsáhlé neštěstí přežili.

Otazníky a pochyby však vznikají při dlouhodobé rozvojové pomoci. Zvláště, když podmínkou úspěchu je zásadní změna ve způsobu života místních obyvatel. Je tomu tak například při zlepšování úrovně vzdělání nebo při snaze zajistit pro domorodce udržitelnější způsoby obživy.

Od místních tento přístup vyžaduje velkou míru risku. Zemědělci v Etiopii například pěstují stále stejné plodiny a jejich pole sužuje časté sucho. Je snadné jim poradit, aby pěstovali jiné druhy, které jsou odol-

Vedoucí zdravotnického týmu Jerry Dresslerová s podvyživenou Natálkou z tábora Boliman ve čtvrti St. Martin.

nější. Pro farmáře je to však příliš nejistá hra. Nemůžou si být jisti, zda budou jejich výnosy opravdu vyšší, zda nové rostliny nebudou náchylné na nemoci a škůdce nebo jestli se jim podaří prodat přebytek na trhu. I ti nejpokrokovější zemědělci proto raději kombinují tradiční a nové plodiny.

Kam až mohou zajít necitlivé zásahy do života v rozvojových zemích ukazuje německý dokument Hlad. Popisuje příklad indických farmářů, kteří uvěřili krásným snům o geneticky modifikované rýži a vrhli se do propagovaného experimentu. Jenže když nezapršelo, nesklidili ani to, co měli dříve.

Předcházet takovým chybám určitě lze. Nejlépe, když jsou domorodci přímo zapojeni do zkoušení nových technologií a postupů. A odborníci naslouchají výhradám a problémům místních. Taková práce je sice zdolná, ale má největší šanci na to, aby její výsledek zlepšil život lidí, kterým je pomoc určena.

Další komplikací rozvojové pomoci může být nedůvěra místních lidí vůči moderním institucím. Často za ni může jejich špatná zkušenost se státní mocí, která dobře míněné projekty rozložila korupcí či byrokratickými překážkami. Realizovat rozvojové projekty zcela mimo státní struktury však nelze.

Každá organizace totiž musí myslet na udržitelnost svých akcí. Postavené školy by zůstaly prázdny a vykopané vodní vrty pomalu zanесné, kdyby se o ně neměl kdo starat, až cizinci odejdou. Spolupráce se státní správou je ještě nepostradatelnější, když chtějí rozvojové organizace změnit například pravidla hospodaření s půdou nebo zlepšit ochranu vodních zdrojů.

ONDŘEJ NÁDVORNÍK

bývalý vedoucí mise Člověk v tísni v Etiopii

„Období dešťů bude pro Haiti bojem o přežití“

Zprávy z Haiti už dávno přestaly plnit titulní stránky novin. Jeho těžká chvíle však teprve přichází. Období dešťů a hurikánová sezona bude bojem o přežití, říká koordinátorka Člověk v tísni Markéta Kutilová o zemětřesením poničené zemi, kde desetitisíce lidí žijí v provizorních táborech.

Co tě na Haiti překvapilo?

Určitě obrovská rozloha postižení a počet obětí. Území bylo zničeno zhruba z jedné třetiny, ale paralyzovalo to všechny. Na Haiti Člověk jede tři hodiny z Port-au-Prince a pořád vidí spadlé domy, zřícené školy, kostely a do toho obrovské množství lidí. Prostě nic tu není normální. Všichni jsou nějakým způsobem zasažení.

Na místě jsi byla těsně po zemětřesení. Jak Člověk v tísni lidem pomohl v prvních dnech po katastrofě?

Spojili jsme se s irskou humanitární organizací Concern a francouzskými Acted, které byly na Haiti už před zemětřesením. Zaplatili jsme dezinfekční prostředky a tablety na čištění vody a začali lidem přivážet pitnou vodu. Vyslali jsme na Haiti tým šesti českých lékařů a zdravotníků, kteří ošetřili tisíce lidí. Nakoupili jsme výživu pro děti, dopofili jsme sociální pracovníky, koupili

jíme 206 rodinných stanů, zaplatili 180 záhodů pro 7 200 lidí. Podporujeme stanice na čištění vody, která denně vyprodukuje pět tisíc litrů pitné vody pro pět set domácností.

Jaké další projekty se připravují?

Zaměřujeme se na děti. Provozujeme pro ně volnočasová centra. Chystáme také vzdělávací aktivity pro teenagery a obnovu škol. A lidé od nás dostávají peníze za úklid sutin. Kromě toho plánujeme rychlokurzy pro mladé lidi, aby se naučili zednictví, tesařinu a další řemesla.

Jaký má Haiti výhled na nejbližší měsíce a roky?

Krátkodobý výhled je velice smutný. Čeká se období dešťů. Spousta provizorních táborů bude vyplavena. Zápaly si už vyžádaly první oběti. Období dešťů bude ve znamení boje o přežití. Navíc v létě přijde doba hurikánů. Dlouhodobá předpověď už je lepší – do země přijde velké množství peněz a pro Haitány je to příležitost postavit si lepší zemi.

Nezpomali humanitární pomoc tamní korupce?

Haitská vláda je zkorumpovaná, nemá důvěru. Peníze půjdou určité přes zahraniční organizace a OSN.

DAVID GROSSMANN

MÁTE NA TO?

200 KORUN
ZNAMENÁ JÍDLO NA
10 DNÍ PRO RODINU, KTERÁ
PŘEŽILA ZÁPLAVY
V ASIÍ.

300 KORUN
STAČÍ NA SEŠITY
A TUŽKY PRO PĚDESÁT
DĚTÍ V AFGHÁNISTÁNU.

ZA 500 KORUN
LZE KOUPIŤ 3 600
TABLET NA VÝROBU PITNÉ
VODY A ZABRÁNIT
EPIDEMIÍM.

POMÁHAT
S NÁMI JE
SNADNÉ

PODPOŘTE KLUB
PŘÁTEL ČLOVĚKA V TÍSNI

VAŠE PRAVIDELNÉ DARY POMOHOU LIDEM POSTIŽENÝM PŘÍRODNÍMI KATASTROFAMI ČI VÁLKAMI A OBĚTEM NEDEMOKRATICKÝCH REŽIMŮ.

WWW.CLOVEKVITISNI.CZ/KLUB

ČLOVĚK V TÍSNI, O.P.S., ŠAFAŘIKOVA 24, 120 00 PRAHA 2, T: 608 129 140, E: KP@CLOVEKVITISNI.CZ

